

Bisschop Liudger te Maarsen geboren?

De eerste bisschop van Münster, gestorven 26 maart 809 te Billerbeck, werd volgens oude traditie geboren in een plaatsje nabij Utrecht. Een bezittingenlijst uit ca. 890 van het door Liudger gestichte klooster te (Essen-)Werden vermeldt goederen te Suecsnon „waar de heilige Liudger geboren is”. Zijn oomzegger Altfried, auteur van de oudste „Vita S. Liudgeri”, schrijft ca. 870: Liudgers grootvader Wursing nam zijn persoonlijk erfdeel uit de handen van Karel (Martel) opnieuw in bezit en vestigde zich nabij Traiectum in een plaats die Suahsna heet (de c of h uit te spreken als ch, vgl. Willibraht, thiadbract etc.).

Voldoende reden voor de meeste onderzoekers om een plaats Swesen of Swaagsen te veronderstellen en daarbij te denken aan de Sweser Eng, gelegen tussen Maarssen en Utrecht, op de westelijke Vechtoever nabij Zuilen. De recente Duitse vertaling van de Vita (Ruhrländische Verlagsgesellschaft bmH, Essen, 1957) spreekt dan ook op blz. 53 van Suecsnon of Suahsna, „welcher Ort wahrscheinlich dem heutigen Zuilen an der Vecht entspricht”.

Nu de tentoonstelling „Kaartenmakers van 't Sticht” ons gelegenheid gaf een groot aantal oude kaarten bijeen te zien, loonde het de moeite om naar zulk een plaats te zoeken, waar deze Sweser Eng bij behoort en zijn naam aan ontleent. De Sweser Eng zelf komt voor op de kaarten 18, 23, 27, 28, 30, 38, 42, 43, 44 en 46 van de kataloog. Een plaats Swesen of Swaagsen heb ik er niet gevonden, maar wel tot driemaal toe een Swaesborg, gelegen in de kom van Maarssen. Voorts een Snaefburg te Maarssen en wel op de Nova Tabula Dioeceseos Traiectinae = Nieuwe kaart van de Lande van Utrecht door Bernard de Roij (1696), in 1743 heruitgegeven door Joh. Covens en Corn. Mortier, in 1973 in facsimilé herdrukt door Canaletto, Alphen aan de Rijn. Het valt te bezien of deze naam te maken heeft met Swaesborg. Voor het overige varieert de schrijfwijze als volgt:

Swasenburg op de Topografische en Militaire Kaart van het Koninkrijk der Nederlanden, uitgeg. 1850-1864, blad 31, particulier bezit (kataloog nr. 44).

Swaesborg op de Ultraiectini Dominii Tabula, ca. 1675, uitgeg. door Nicolaas Visscher (II), Leiden

U.B. Collectie Bodel Nijenhuis, port. 39, 114 (kat. nr. 27).

Swaesborch op de Florentissimi Traiectini Principatus Typus (ca. 1675 afgedrukt) uitgegeven door Corn. Ant. Hornhovius 1599, later aangevuld; Leiden Un. Bibl., collectie Bodel Nijenhuis, port. 39, no. 86 en 97 (kat. nr. 23).

Houdt men in het oog dat een eng een plek is om vee te weiden, terwijl een borg een woonhuis aanduidt, dan ligt het voor de hand om voor Liudgers geboorteplaats aan Maarssen (Swaesborg) de voorkeur te geven boven Zuilen (Sweser Eng). Maar aangezien de historie altijd weer verrassingen herbergt, zou ik graag eens reacties horen van anderen die hier meer licht in kunnen verschaffen.

H. Lubbers, Utrecht
Wittevrouwensingel 26

Meer oude Maarsenaars

In 1972 heeft prof. Huisman zich verdiept in twee inscripties die vroeger in de oude kerk van Maarssen te zien waren. Eerst hield hij opruiming onder de spellingsvormen die bij verschillende schrijvers voorkomen. Daarop constateerde hij dat ook de oudste spelling waarin de teksten ons zijn overgeleverd, taalkundig onjuist is. Zulke fouten zijn vaker in de loop der tijden bij inscripties ingeslopen. Zo kwam hij tot de conclusie dat er vermoedelijk slechts twee mensen vermeld zijn geweest, Thidehart en Rielint, een man en een vrouw. Uit de spelling en de vermoede lettervorm kunnen hij en een andere schrijver die zich een paar jaar eerder in dit raadsel verdiepte, opmaken dat het opschrift uit de tiende eeuw stamt. Helaas stond er niets anders op dan die twee namen. Er valt wel te vermoeden dat Thidehart en Rielint een echtbaar, en te gissen of zij soms de stichters van de kerk geweest zijn. Maar het antwoord op die vraag schuift de naamkundige aan de historici toe.

L. v. T.

J. A. Huisman, *De inscriptie(s) in de oude kerk van Maarssen*, in: *Naamkunde*, 4 (1972) p. 36-39.